

...

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

1.Mf.31.175/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság jogi képviselői aljegyző által képviselt **Felperes1** (cím4) **felperesnek**, dr. Kéri – dr. Hazai Ügyvédi Iroda (cím5) által képviselt **Alperes1** (cím1) **alperessel** szemben kártérítés iránt indított perében a Budapest Könyéki Törvényszék 25.M. 70.001/2020/46. számú ítélete ellen, az alperes 47. sorszámú fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.230.000 (egymillió-kétszázharmincezer) forint + Áfa első-, és másodfokú perköltséget.

A perben felmerült szakértői díjat, az eljárási és a fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

[1] Az alperes 1999. augusztus 1. napjától 2008. március 26. napjáig a felperes1 intézményei gazdasági feladatainak ellátása érdekében létrehozott gazdasági ellátó szervezet (GESZ) vezetője volt. A GESZ feladatát képezte M. város valamennyi óvodájának,

bölcsődéjének, gondozási központjának, továbbá 2005. december 31. napjáig a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatnak, a városi könyvtárnak, a művelődési központnak, valamint a védőnői szolgálatnak a pénzügyi-számviteli feladatainak ellátása és az üzemeltetésükkel, fenntartásukkal kapcsolatos valamennyi anyagbeszerzés végrehajtása. Az alperes feladatát képezte többek között az intézményvezetők írásbeli és a gyakorlat szerint szóbeli igénylései és anyagmegrendelése alapján a működéshez szükséges áruféleségek megvásárlása és intézményvezetők részére történő átadása.

[2] Az alperes 2003. decembere és 2008. januárja közötti időszakban a költségvetési szervek számára előírt írásbeli szerződés, megrendelés nélkül nagy mennyiségű antibakteriális folyékony szappant, pumpás tisztítót, zsírtalanító koncentrátumot, általános felülettisztítókat és egyéb irodai felszerelést indokolatlanul magas áron vásárolt meg a piaci árnál lényegesen drágábban. Az alperes az általa megrendelt és megvásárolt irodaszereket, tisztítószereseket az intézményvezetők tudta és igénylése nélkül rendelte meg, vásárolta meg nagy mennyiségben, majd azokat a GESZ épületében, irodájában tárolta, az intézmények részére nem szállította ki. A GESZ irányítása alatt álló vezetők 2003. decembere és 2008. januárja közti időszakban is leadták az igényeiket az alperesnél tisztítószeresek beszerzésére, aki ez alapján - a fenti megrendelések ellenére - az intézmények részére a helyi 100 forintos boltban megvásárolta az addig is használt szokásos tisztítószereseket.

[3] Felperes1 2008. augusztus 7. napján feljelentéssel élt az alperessel szemben, és polgári jogi igényt is érvényesített. A M.i Járásbíróság - 2014. március 31. napján kelt 18.B.240/2010/61. számú ítéletével – mely ugyanezen a napon jogerőre is emelkedett, az alperes bűnösségét folytatólagosan elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetőjében megállapította, és ezért az alperest 5 évi próbaidőre felfüggesztett 1 év 10 hónapi börtönbüntetésre ítélte. A bíróság a felperes magánfél polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasította. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy az alperes 2.000.000 forintot meghaladó, de 20.000.000 forintot el nem érő, pontosabban meg nem határozható összegű vagyoni hátrányt okozott, amely vagyoni hátrány részben - pontosan meg nem határozható összegben - megtérült figyelemmel arra, hogy az önkormányzat intézményei az alperes által megrendelt termékeket részben felhasználták.

Kereset és ellenkérelem

[4] A felperes módosított keresetében 19.181.143 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint az alperes a GESZ vezetőjeként több cégtől, nagy mennyiségben szerzett be a tényleges szükségleteket mellőzve a valós intézményi igények és az intézményvezetők tudta nélkül irodai és tisztítószereseket, valamint egyéb termékeket a valós piaci árnál jóval magasabb összegben. A megrendelt árukat a GESZ ellátási körébe tartozó intézményeknek felhasználásra nem osztotta ki, holott a költségvetési tételeket rákönyvelte.

[5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Hivatkozásként előadta, hogy szándékosan nem okozott kárt a felperesnek. A beszerzések során kellő gondossággal járt el, a termékek minőségét megvizsgálta, az árukat más hasonló termékek árával összevetette, a beszerzett áruk kiváló minőségűek voltak, azok ára a versenytársaknál kapható hasonló termékek árához közeli volt.

[6] Az elsőfokú bíróság 34.M.388/2018/4. számú ítéletében kötelezte az alperest 19.181.143 forint kártérítés megfizetésére kötelezte. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 8.Mf.20.527/2019/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a kirendelt igazságügyi szakértő véleménye alapján a kár összege nem volt meghatározható, a megismételt eljárásra utasításként előírta az elsőfokú bíróságnak, hogy a szakértői bizonyítást meg kell ismételni, e körben az elsőfokú bíróságnak új szakértőt kell kirendelnie.

[7] A megismételt eljárásban a felperes a keresetét módosította, és 2.000.001 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A jogalap vonatkozásában a hivatkozását fenntartotta, az összecszerűség tekintetében pedig előadta, hogy a közel 13 éve tartó ügyben egyetlen szakértő sem tudta megállapítani a kár pontos és teljeskörű összegét. A megismételt eljárásban kirendelt szakértő is azt rögzítette a szakértői véleményében, hogy a kár összegének pontos meghatározása az időmúlás okán már nem várható. Ugyanakkor az alperes bűnösségét a büntetőeljárásban a bíróság megállapította, tehát a kártérítési felelőssége fennáll legalább 2.000.000 forintot meghaladó összegben.

[8] Az alperes ellenkérelme a megismételt eljárásban is arra irányult, hogy a bíróság a keresetet utasítsa el, és kötelezze a felperest perköltség megfizetésére. Hangsúlyozta, hogy a felperes kötelessége az őt ért kár összecszerűségének bizonyítása, mely kötelezettségének nem tudott eleget tenni, a bizonyítás sikertelenségének következményei a felperest terhelik. A büntető bíróság ítéletére a kár összecszerűsége tekintetében ítélet nem alapítható, az bizonyítéknak nem tekinthető, e tekintetben a büntető bíróság ítélete a polgári bíróságot nem köti.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[9] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek kártérítés jogcímén 2.000.001 forintot, a felperest pedig, hogy fizessen meg az alperesnek 300.000 forint össz-eljárási perköltséget.

[10] Az elsőfokú ítélet hivatkozott a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 4.§ (2) bekezdésére, mely szerint a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogkövetkezményei felől polgári perben kell határozni. A bíróság a határozatában nem

állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. A polgári perben eljáró bíróságot a büntető ügyben hozott jogerős ítélet csak a bűnösség kérdésében köti. A polgári bíróság ténymegállapítási kötöttsége, a bűnösség kimondásának alapjául szolgáló ténymegállapításokra terjed ki. Ezért, ha a bűnösséget olyan bűncselekmény miatt mondták ki, amelynek tényállási eleme a magatartás és az eredmény közötti okozati összefüggés, akkor a polgári perben az okozati összefüggés már nem vitatható.

[11] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a perbeli esetben az alperes által elkövetett hűtlen kezelés büntette kapcsán, a bűncselekmény elkövetésének megállapítására alkalmas elkövetési magatartás az volt, hogy indokolatlanul magas áron vásárolt tisztítószeret és irodaszereket és azokat az intézmények részére nem szállította ki. Miután az elkövetési magatartás a hűtlen kezelés büntette megállapításának szükségképpen eleme, ezért a munkaügyi bíróság nem állapíthatta meg azt, hogy az alperes a valós piaci árnál jóval magasabb összegben nem szerzett be termékeket. Az alperest jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében találta bűnösnek a bíróság, a jelentős vagyoni hátrány pedig 2.000.000 forintot meghaladó, de 50.000.000 forintot meg nem haladó vagyoni hátrány. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, mivel az alperes a bűncselekményt elkövette, ez szükségszerűen azzal a következménnyel is jár, hogy a felperesnek a módosított keresettel érvényesített összegű kárigény tekintetében külön bizonyítási kötelezettsége nem volt. A módosított kereset szerinti kártérítési igényt önmagában a büntetőbíróság ítélete megalapozta.

[12] Az elsőfokú bíróság a perköltségről a pervesztesség-pernyertesség arányában, valamint mérlegelés alapján döntött.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[13] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a felperes keresetének elutasítását, valamint perköltségben való marasztalását kérte.

[14] Előadta, hogy az elsőfokú ítélet jogszabálysértő, mivel a Pp. 4.§ (2) bekezdés kiterjesztő értelmezéséből vezeti azt le, hogy a büntetőeljárásban hozott ítélet megalapozza a felperesi kárigényt. Az alperes leszögezte, hogy a büntetőbíróság a vagyoni hátrány vonatkozásában határozott rendelkezést nem tartalmazott, az ítélet rendelkező részében sincs ezzel kapcsolatos megállapítás. Az indokolás is mindösszesen arra tért ki, hogy az alperes 2.000.000 forintot meghaladó, de 20.000.000 forintot el nem érő, pontosabban meg nem határozható összegű vagyoni hátrányt okozott.

[15] Hivatkozott arra, hogy a polgári ügyben eljáró bíróságot a büntetőügyben meghozott jogerős ítélet csak annyiban köti, hogy a bűnösség kérdésében attól nem térhet el, de a büntető ítéletben megállapított tényálláshoz nincs kötve. A felperes a munkaügyi perben

kárigényét nem a beszerzések volumenére, szükségtelenségére, hanem kizárólag a beszerzési ár és a piacon elérhető átlag beszerzési ár közti különbségben határozta meg. Ennek következtében a felperes kártérítési igények jogalapja és tényállása eltér a büntető eljárásban meghatározott tényállástól és jogalaptól.

[16] Álláspontja szerint a felperest terhelte a bizonyítás a kár bekövetkezésében, az okozati összefüggés, illetve az összepszerűség tekintetében is. Azáltal, hogy az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek bizonyítási kötelezettsége nem volt, az elsőfokú ítélet sértette a régi Mt., azaz az 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 166. § (2) bekezdését, valamint a Pp. 3.§ (3) bekezdését és 164.§ (1) bekezdését. Az elsőfokú bíróság ezen jogértelmezése alapvetően téves és ahhoz vezetne, hogy a felperes általánosságban mentesülne a bizonyítási teher alól abban az esetben, ha kárigényét a Btk. szerinti minősítés alsó határához igazítaná.

[17] Az alperes a fellebbezésében sérelmezte a perköltség összegének meghatározását is, azt túlzottan alacsonynak találta. Előadta, hogy az eljárás 2014. év óta folyamatban volt, hatályon kívül helyezésre került az első ítélet, a perben készített, és többször kiegészített szakvélemény megdőlt, melynek következtében a felperes arra kényszerült, hogy keresetét egytizedére szállítsa le. Több jelentős, a per érdemben befolyásoló beadvány készített az alperesi jogi képviselő, melynek során nagy terjedelmű iratokat tanulmányozott át. Ennek következtében kérte az alperes, hogy az elsőfokú perköltség mértékét a másodfokú bíróság 1.230.000 forint + áfa összegben állapítsa meg.

[18] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes tényállása és érdemi döntése alapján. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy módosított keresettel érvényesített összegű kárigény tekintetében a felperesnek külön bizonyítási kötelezettsége nem volt, a kárigényt a büntetőbíróság ítélete önmagában megalapozta. Az elsőfokú bíróság az ítéletében helytállóan állapította meg, hogy figyelemmel arra, hogy az alperes által okozott kár a 2.000.000 forintot meghaladja, ezért annak legelső 2.000.001 forint összegű elemével a kárösszeg meghatározható.

[19] A perköltséggel kapcsolatban előadta, hogy azt helytállóan határozta meg az elsőfokú bíróság, az eljárások során benyújtott alperesi beadványok számával és terjedelmével arányban álló perköltséget határozott meg.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indoka

[20] Az alperes fellebbezése alapos.

[21] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást megállapította, az érdemi döntésével és a jogi indokolásával azonban nem értett egyet, ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

[22] A másodfokú bíróság a fellebbezés kapcsán az alábbiakra mutat rá:

[23] A Pp. 4.§ (2) bekezdése kimondja, ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

[24] A Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 166.§ (1) bekezdése szerint a munkavállaló a munkaviszonyából eredő kötelezettségének vétkes megszegésével okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik. A (2) bekezdés értelmében a munkavállaló vétkességét, a kár bekövetkeztét, illetve mértékét, valamint az okozati összefüggést a munkáltatónak kell bizonyítania.

[25] A Pp. 3.§ (3) bekezdése kimondja, hogy a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása – ha törvény eltérően rendelkezik – a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkészt voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli.

[26] A Pp. 164.§ (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el.

[27] Az alperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy a kár mértékét, az okozati összefüggést, és az összecszerűségét is a munkáltatónak kellett bizonyítania.

[28] A felperes a kár összecszerűségét szakértői véleménnyel kívánta bizonyítani. A megismételt eljárásban kirendelt szakértő a következőket nyilatkozta: „A kirendelő végzésben meghatározottak szerint az összehasonlító adatok gyűjtésekor figyelemmel kell lenni a hasonló összetételű, kiserelésű és csomagolási egységű termékekre. A korábbi szakértői véleményhez csatolt fotókon jól látható, hogy a szakértő által fellelt termékek magyar nyelvű tájékoztatója nem tartalmazza a termék összetételét, így az összetétel alapján történő adatgyűjtés nem lehetséges. Mivel a konkrét kiserelések és csomagolási egységek az elte

idő távlatában egyértelműen nem határozhatók meg, így ennek megfelelően adatgyűjtés sem lehetséges. „

[29] A szakértő véleménye szerint a kirendelésére rendkívül későn került sor a vizsgálendő időszakhoz képest. Sok esetben már 2-5 éves távlatban sem lehet konkrét, összehasonlítható adatot gyűjteni. Amennyiben az eljárás elején rendelték volna ki, akkor megfelelő szakvéleményt lehetett volna készíteni. Mivel a kirendelő végzésben az eljáró bíróság konkrét összehasonlítható adatokat kért, a szakértői gyakorlat tapasztalaton nyugvó megállapításait a szakértő az értékekkel kapcsolatban mellőzte.

[30] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a jelen esetben a büntetőeljárás során sem derült ki a kár pontos mértéke. A büntető iratokhoz becsatolt szakértői vélemény szerint a kár mértéke becsült átlagáron számított különbsége 23.271.987 forint. A szakértő azonban megjegyezte, hogy a bíróság által rendelkezésre bocsátott számlákon olyan termék, elnevezések is feltüntetésre kerültek, melyek nem értelmezhetők utólag. Az esetleges számszaki eltérések ezen körülmények miatt is keletkezhetnek, valamint kifizetett számlák is hiányoznak, amelyek alapján az azokon feltüntetett termékeket és mennyiséget a szakértő nem tudta az általa készített táblázatban feltüntetni. A M.i Járásbíróság 18.B.240/2010/61.számú ítéletében is csak annyit rögzített, mely szerint a vádlott a tényállásban írt magatartásával a M. Város Polgármesteri Hivatal sértettnek 2.000.000 forintot meghaladó, de 20.000.000 forintot el nem érő, pontosabban meg nem határozható összegű vagyoni hátrányt okozott, mely vagyoni hátrány azáltal, hogy azt az Önkormányzat intézményei részben felhasználták, részben megtérült, de ezen megtérülés pontos összege sem határozható megösszegeként.

[31] A másodfokú bíróság álláspontja szerint téves és a jogszabályokkal ellentétes azon elsőfokú ítéleti indokolás, mely szerint az összegezés tekintetében a M.i Járásbíróság büntető ítélete megalapozta a felperes kereseti kérelmét, további bizonyítás lefolytatására nem volt lehetőség, a felperesnek külön bizonyítási kötelezettsége nem volt. A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a polgári eljárásban a munkaügyi vita elbírálása során Pp-ben irányadó rendelkezések szerint kell lefolytatni a bizonyítási eljárást. Az Mt. 166.§ (1)-(2) bekezdése egyértelműen úgy rendelkezik, hogy a munkáltatónak kell bizonyítania a kár összegezését. A kirendelt szakértői vélemények alapján azonban a kár összegezés nem volt megállapítható a jelentős időmúlás miatt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a büntető tényállás minimum törvényi tétele alapján meg lehet határozni a kár mértékét. E körben hivatkozik a másodfokú bíróság a BDT.2009.1968. számú eseti döntésére, mely szerint a kár mértékét nem lehet pusztán a nyomozás során lefoglalt, ismert vagyontárgyak, értékek alapján meghatározni. A rendelkezésre álló közvetett bizonyítékok együttes mérlegelésével és szakértői bizonyítással törekedni kell a kár minél teljesebb körű felderítésére.

[32] Az irányadó jogszabályi rendelkezések, valamint a bírói gyakorlat alapján a per során felmerült valamennyi bizonyíték – így a büntetőeljárás tartalma figyelembevételével - a polgári ügyben eljáró bíróság a büntetőbírásgától eltérő tényállást állapíthat meg (BH.2003.457.). A büntetőbírásg a csalás büntetében való bűnösséget megállapító jogerős

ítéletében a károkozást, mint a csalás tényállási elemét vizsgálja, de a csalás elkövetőjének a kártérítési felelőssége körében nem határoz (BDT.2008.1818.). A károkozás tényét az adott elkövetési magatartás vizsgálata alapján lehet csak megállapítani (BDT.2013.2872.).

[33] A fentiek alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a kár összegszerűségét nem tudta bizonyítani, ezért megalapozatlan a kereseti kérelme, így azt elutasította.

Záró rész

[34] A másodfokú bíróság a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest első és másodfokú perköltség, valamint állam által előlegezett költség megfizetésére.

[35] A felperes személyes illetékmentességre jogosult az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-a alapján, így a perben felmerült eljárási és fellebbezési illetéket az állam viseli.

[36] A másodfokú bíróság a határozatot a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[37] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233.§-a zárja ki.

Budapest, 2021. október 14.

dr. Vajas Sándor s.k.

dr. Kovács Edit s.k.

dr. Kulisity Mária s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró